

वाशतीक्रोशती ॥ २० ॥ ग्राहः सर्पः अजगरः तद्वत्स्थूलः ॥ २१ ॥ २२ ॥ २३ ॥ बुद्धिलाभादूर्ध्वमांविनाकथं भविष्यसि कथं जी विष्यसि ॥ २४ ॥ २५ ॥ २६ ॥ २७ ॥ विशस्य विदार्य ॥ २८ ॥ २९ ॥ ३० ॥ ३१ ॥ ३२ ॥ अरालानि कुटिलानि शोभमानानि वापक्ष्माणि नयनं प्रातः केशाः योस्तादृशेन येन येन स्यादिति ॥ ३३ ॥ ३४ ॥ ३५ ॥ ३६ ॥ पतिराज्यविना कृतापत्या राज्येन चरहिता अती

तां क्रंदमानामत्यर्थं कुररीमिव वाशती ॥ करुणं बहुशोचंती विलपंती मुहुर्मुहुः ॥ २० ॥ सहसाभ्यागतां भैमीमभ्यासपरिवर्तिनीं ॥ जग्राहाजगरो ग्राहो महाकायः क्षुधान्वितः ॥ २१ ॥ साग्रस्यमाना ग्राहेण शोकेन च परिपुता ॥ नात्मानं शोचति तथा शोचति नैषधं ॥ २२ ॥ हानाथमा मिहवने ग्रस्यमाना मनाथवत् ॥ ग्राहेणानेन विजने किमर्थं नानुधावसि ॥ २३ ॥ कथं भविष्यसि पुनर्मानुस्मृत्य नैषध ॥ कथं भवान्जगामाद्यमा मुस्तृज्यवने प्रभो ॥ २४ ॥ पापान्मुक्तः पुनर्लब्ध्वा बुद्धिचेतो धनानि च ॥ श्रांतस्य ते क्षुधार्तस्य परिग्लानस्य नैषध ॥ कः श्रमं राजशार्दूलनाशयिष्यति तेन घ ॥ २५ ॥ ततः कश्चिन्मृगव्याधो विचरन् गहने वने ॥ आक्रंदमानां संश्रुत्य जवेनाभिससारह ॥ २६ ॥ तां तु हृत्वा तथाग्रस्ता मुरगेणा यते क्षणां ॥ त्वरमाणो मृगव्याधः समभिक्रम्य वेगतः ॥ २७ ॥ मुखतः पाटयामास शस्त्रेण निशितेन च ॥ निर्विचेषं भुजंगं तं विशस्य मृगजीवनः ॥ २८ ॥ मोक्षयित्वा सतां व्याधः प्रक्षाल्य सलिलेन ह ॥ समाश्रयास्य कृताहारमथ प्रच्छ भारत ॥ २९ ॥ कस्य त्वं मृगशावाक्षि कथं चाभ्यागतावनं ॥ कथं चेदं महत्कच्छूं प्राप्तवत्यसि भाविनि ॥ ३० ॥ दमयंती तथा तेन पृच्छ्यमाना विशांपते ॥ सर्वमेतद्यथावत्तमा च चक्षेस्य भारत ॥ ३१ ॥ तामर्धवस्त्रसंवीतां पीनश्रोणिपयोधरां ॥ सुकुमारानवद्यां गीर्णचंद्रनिभाननां ॥ ३२ ॥ अरालपक्ष्मनयनां तथामधुरभाषिणीं ॥ लक्षयित्वा मृगव्याधः कामस्य वशमीयिवान् ॥ ३३ ॥ तामेवं श्लक्ष्णया वाचालुब्धको मृदुपूर्वया ॥ सांत्वयामास कामार्तस्तदबुध्यत भाविनी ॥ ३४ ॥ दमयंत्यपि तं दुष्टमुपलभ्य पतिव्रता ॥ तीव्ररोषसमाविष्टा प्रज्ज्वालैव मन्युना ॥ ३५ ॥ स तु पापमतिः क्षुद्रः प्रधर्षयितुमातुरः ॥ दुर्धर्षात्कंयामास दीप्तमग्निशिखामिव ॥ ३६ ॥ दमयंती तु दुःखार्ता पतिराज्यविनाकृता ॥ अतीतवाक्पथे कालेशशार्पेनं रूषान्विता ॥ ३७ ॥ यद्यहं नैषधादन्यमनसापि न चिंतये ॥ तथायं पतां क्षुद्रो परासुमृगजीवनः ॥ ३८ ॥ उक्तमात्रे तु वचने तथास मृगजीवनः ॥ व्यसुः पपात मेदिन्यामग्निदग्ध इव द्रुमः ॥ ३९ ॥ इति श्रीमहाभारते आरण्यके पर्वणि नलोपाख्यानपर्वणि अजगरग्रस्तदमयंती मोचने त्रिषष्टितमोऽध्यायः ॥ ६३ ॥ ॥ ६४ ॥ ॥ ६५ ॥

तवाक्पथे वाचाप्यनिवार्ये सति काले धून्मवर्णे व्याधे ॥ ३७ ॥ परासुः गतप्राणः ॥ ३८ ॥ व्यसुर्विगतप्राणः ॥ ३९ ॥ इत्यारण्यके ० नै ० भा ० त्रिषष्टितमोऽध्यायः ॥ ६३ ॥ ॥ ६४ ॥ ॥ ६५ ॥